

V záujme zistenia aktuálnej situácie na trhu v sortimentnej skupine bicyklov vykonala Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) v období jún – júl 2017 kontrolnú akciu zameranú na overenie ich technických vlastností, t. j. či vlastnosti, ktoré deklarujú výrobcovia bicyklov, naozaj zodpovedajú skutočnosti. Súčasťou kontroly bola aj kontrola označenia CE, ES vyhlásení o zhode a návodov na používanie pri kontrolách bicyklov na elektrický pohon.

Bicykel je dvojkolesové vozidlo poháňané pomocou pedálov, ktorého primárnym zdrojom energie je ľudská sila. Poznáme niekoľko typov bicyklov, na ktoré sa vzťahujú špecifické požiadavky určené technickým predpisom, ktorých bližšie požiadavky sú konkretizované v príslušných technických harmonizovaných normách.

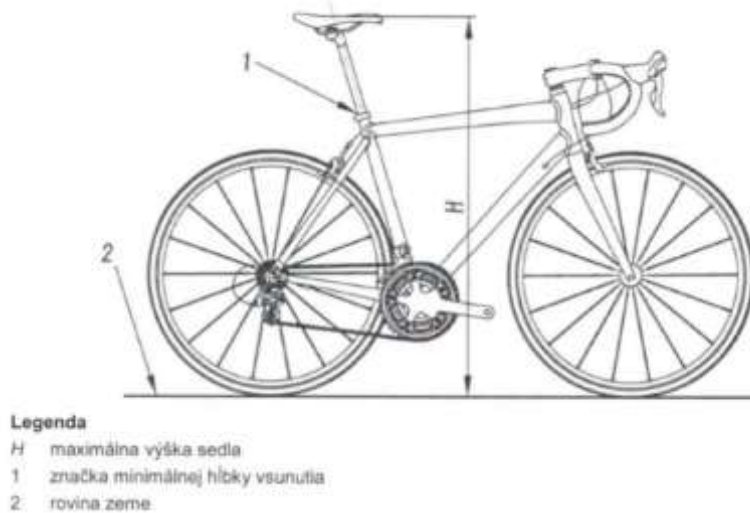
Bicykle sa podľa účelu použitia, určenia vekovej kategórie a technického vyhotovenia delia na:

- **Bicykel pre malé deti** je bicykel s maximálnou výškou sedla väčšou ako 435 mm a menšou ako 635 mm, (vid' obrázok č. 1) podporujúcou prenos pohybu na zadné koleso.
- **Bicykel pre mladých** je bicykel konštrukčne navrhnutý pre mladých do 40kg na použitie na verejných komunikáciách, s maximálnou výškou sedla 635 mm alebo viac, ale menej ako 750 mm (vid' obrázok č. 1).
- **Horský bicykel** je bicykel konštrukčne navrhnutý na používanie na nerovnom teréne mimo verejných komunikácií, na verejných komunikáciách a na verejných chodníkoch vybavený vhodne spevneným rámom a ďalšími časťami, a spravidla plášťami so širokým profilom s hrubým vzorom a veľkým rozsahom prevodov s maximálnou výškou sedla 635 mm alebo viacej (vid' obrázok č. 1).
- **Mestský a cestovný bicykel** je bicykel konštrukčne navrhnutý na používanie na verejných komunikáciách, predovšetkým ako dopravný prostriedok alebo prostriedok na voľný čas.
- **Pretekársky bicykel** je bicykel určený na vysokorýchlostné amatérske použitie na verejných komunikáciách, vybavený zostavou riadenia s viacerými pozíciami uchopenia ruky (s prihliadnutím na aerodynamické držanie tela), s viac rýchlostným prevodovým systémom so šírkou plášte nepresahujúcou 28 mm a s maximálnou hmotnosťou 12 kg pre úplne zmontovaný bicykel.
- **Bicykel na elektrický pohon** (ďalej len „EPAC bicykel“) je vozidlo na vlastný pohon vybavené pedálmi a prídavným/pomocným elektrickým motorom, ktoré nemožno poháňať výlučne pomocou tohto prídavného/pomocného elektrického motora s maximálnym trvalým menovitým výkonom 0,25 kW, ktorého výkon sa postupne znižuje a úplne preruší, keď vozidlo dosiahne rýchlosť 25 km/h alebo aj skôr, keď cyklista prestane točiť pedálmi.

Upozornenie

Bicykle s maximálnou výškou sedla do 435mm nie sú určené na používanie na uliciach alebo verejných komunikáciách a považujú sa za hračky.

Obrázok č. 1 - Určenie maximálnej výšky sedla

Na bicykle pre malé deti, bicykle pre mladých, horské, mestské, cestovné a pretekárske bicykle, sa vzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti, ktorá je transponovaná do Nariadenia vlády č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, a nepatria do skupiny tzv. „určených výrobkov“ v zmysle zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a preto **nesmú byť označené značkou CE a nesmú mať vydané ES vyhlásenie o zhode**. Rám týchto bicyklov však musí byť označený údajmi o výrobcovi alebo jeho zástupcovi, sériovým číslom bicykla alebo poradovým číslom rámu (pre jednoznačnú identifikáciu/sledovanie bicykla) a číslom použitej technickej normy.

EPAC bicykle spadajú pod skupinu výrobkov, na ktoré sa vzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/42/ES o strojových zariadeniach (ďalej len „Smernica EPaR č. 2006/42/ES“), ktorá je transponovaná do Nariadenia vlády SR č. 436/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia (ďalej len „NV SR č. 436/2008 Z. z.“). Pred uvedením takýchto výrobkov na trh, musí **výrobca** posúdiť zhodu výrobku s technickými požiadavkami predpísaným spôsobom, musí vydať **ES vyhlásenie o zhode** a označiť výrobok **označením CE**. ES vyhlásenie o zhode, ako aj návod na používanie, musí sprevádzať každý EPAC bicykel a musí byť vyhotovené v slovenskom jazyku.

Na preukázanie bezpečnosti bicyklov na území Slovenskej republiky, ako aj v celej Európskej Únii v súčasnosti platia harmonizované technické normy:

- **STN EN ISO 4210-2** Bicykle. Bezpečnostné požiadavky na bicykle. Časť 2: Požiadavky na mestské a cestovné bicykle, bicykle pre mladých, horské a pretekárske bicykle,
- **STN EN ISO 8098** Bicykle. Bezpečnostné požiadavky na bicykle pre malé deti,
- **STN EN 15194** Bicykle. Bicykle na elektrický pohon. Bicykle EPAC.

Súčasťou vyššie uvedených harmonizovaných technických noriem sú okrem požiadaviek na technické vlastnosti aj požiadavky na označovanie a informácie, ktoré musia byť uvedené v priložených návodoch na používanie.

Skúšky na overenie minimálnych technických požiadaviek vo vyššie uvedených technických normách vykonáva na území SR Technický skúšobný ústav Piešťany, š. p..

Bicykle, okrem vyššie uvedených požiadaviek, musia na účel ich prevádzky v cestnej premávke vyhovovať aj ustanoveniam § 22 a § 23 vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 464/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách.

Výsledky kontrolnej akcie

V sledovanom období sa SOI venovala kontrole bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami horských bicyklov, bicyklov pre malé deti a EPAC bicyklov. Súčasne sa inšpektori SOI pri kontrolách EPAC bicyklov zameriavali aj na kontrolu ich označenia povinnými údajmi, označenia CE, ES vyhlásení o zhode a návodov na používanie. Spolu bolo odobraných **14 druhov** bicyklov na overenie ich bezpečnosti a zhody s predpísanými technickými požiadavkami. Z toho **3 druhy** vykazovali závažné nedostatky a sú **nebezpečnými** výrobkami, 10 druhov nespĺňalo požadované technické požiadavky, išlo však o nedostatky, ktoré nepredstavujú pre spotrebiteľa riziko ohrozenia zdravia a jeden druh vyhovел stanoveným požiadavkám.

1. Kontrola horských bicyklov a bicyklov pre malé deti

V rámci kontrolnej akcie bolo odobraných 5 druhov bicyklov pre malé deti v celkovej hodnote 735 € a 5 druhov horských bicyklov v celkovej hodnote 1296 €. Výsledky skúšania preukázali, že 4 druhy bicyklov pre malé deti a 5 druhov horských bicyklov neboli v súlade s ich technickými požiadavkami. Pri **1 druhu** bicykla pre malé deti a **2 druhoch** horských bicyklov išlo o nedostatky, ktoré môžu mať za následok vážne ohrozenie zdravia používateľa.

Tabuľka č. 1 – Prehľad výsledkov bicyklov pre malé deti a horských bicyklov na základe výsledkov skúšok

Typ bicykla	Počet druhov	Kvalifikácia	Dôvody nesúladu s technickými požiadavkami / nebezpečnosti
Bicykel pre malé deti 	3	Nesplnenie technických požiadaviek	<ul style="list-style-type: none"> - Rám nebol označený názvom výrobcu alebo jeho zástupcu a číslom normy - Návod na použitie nebol v slovenskom jazyku - Skrutky na pripavenie blatníkov na rám a prednú vidlicu neboli zabezpečené proti nežiaducemu uvoľneniu
	1	nebezpečný	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmery uchopenia páky brzdy boli väčšie ako je maximálne prípustná hodnota 75mm - Pri dynamickej skúške trvanlivosti bola na pravom pedáli zistená viditeľná trhlina - Chránič reťaze nezakrýval úplne reťaz a vnútornú stranu prevodníka - Pri skúške pozdĺžnym zaťažením bola na obvode stabilizačného kolieska zistená trvalá deformácia
Horský bicykel 	3	Nesplnenie technických požiadaviek	<ul style="list-style-type: none"> - Chýbalo označenie o nebezpečnosti poruchy spôsobenej opotrebovaním ráfika - Chýbal ochranný kryt špic - Štítok, na ktorom je číslo normy javil príznaky skrútenia
	2	nebezpečný	<ul style="list-style-type: none"> - Pri skúške kormidla a predstavca došlo k nalomeniu kormidla a viditeľnej trhline na predstavci - Pri skúške rámu vodorovnou silou došlo k jeho prasknutiu

Prijaté opatrenia:

V 1 prípade nebezpečného výrobku bolo umožnené kontrolovanej osobe prijať dobrovoľné opatrenia, že nebude predmetný výrobky ďalej predávať/distribúovať a stiahne predmetný bicykel z trhu a od spotrebiteľov. V ostatných 2 prípadoch nebezpečných výrobkov bolo inšpektormi uložené opatrenie na mieste na zákaz ich predaja a distribúcie v zmysle zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 128/2002 Z. z.“) a taktiež povinnosť informovať spotrebiteľov o týchto nebezpečných výrobkoch, vrátane možnosti vrátenia kúpnej ceny výrobku.

V 2 prípadoch bicyklov, ktoré nespĺňali predpísané technické požiadavky, uložili inšpektori opatrenie na mieste na zákaz ich predaja v zmysle zákona č. 128/2002 Z. z. Ostatné 4 prípady, u ktorých bolo zistené nesplnenie predpísaných technických požiadaviek, sú v štádiu šetrenia.

2. Kontrola EPAC bicyklov

V rámci kontrolnej akcie bolo prekontrolovaných spolu 37 prevádzkových jednotiek (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska. V 35 prípadoch bol kontrolovaný subjekt, ktorý ponúkal a predával EPAC bicykle v postavení distribútora, pričom v zmysle platnej legislatívy distribútorom je aj predajca, v 1 prípade v postavení výrobcu a v 1 prípade v postavení dovozcu. Nedostatky boli zistené v 17 PJ čo predstavuje 45,9%.

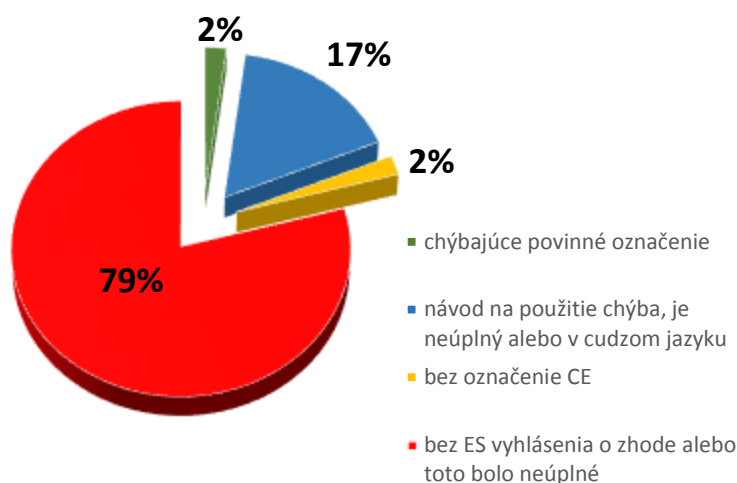
Celkovo bolo prekontrolovaných 145 druhov v celkovej hodnote 291 456,42 €, pričom pri 46 druhoch v hodnote 81 940,75 € boli zistené nasledovné nedostatky:

- 1 druh nebol označený povinným údajom,
- 8 druhov nemalo priložený návod na použitie alebo bol návod na použitie neúplný alebo v cudzom jazyku,
- 1 druh nebol označený značkou CE,
- 38 druhov nebolo sprevádzané ES vyhlásením o zhode alebo ES vyhlásenie o zhode neobsahovalo požadované informácie v zmysle Smernica EPaR č. 2006/42/ES.

Poznámka

2 druhy EPAC bicyklov vykazovali súčasne viac ako 1 nedostatok.

Graf č. 1 - Grafické znázornenie nedostatkov zistených pri kontrolách EPAC bicyklov

Z grafu vyplýva, že najpočetnejšie nedostatky boli pri kontrolách ES vyhlásení o zhode a to aj napriek tomu, že ES vyhlásenie o zhode, ako jeden z najdôležitejších výstupných dokumentov posudzovania zhody, musí v zmysle NV SR č. 436/2008 Z. z. sprevádzať každý jeden EPAC bicykel.

Prijaté opatrenia:

V 15 prípadoch bolo umožnené kontrolovanej osobe prijať dobrovoľné opatrenia, že nebudú predmetné výrobky ďalej predávať/distribúovať do doby odstránenia zistených nedostatkov. V 2 prípadoch bolo inšpektormi uložené opatrenie na mieste na zákaz predaja výrobkov v zmysle zákona č. 128/2002 Z. z., ktoré nie sú v súlade s platnými právnymi predpismi do doby odstránenia zistených nedostatkov.

Na overenie bezpečnosti a zhody odobrali inšpektori z ponuky **4 druhy** EPAC bicyklov, z ktorých na základe ich skúšania ani **jeden** nespĺňal požadované technické požiadavky. Išlo o nedostatky, ktoré nepredstavujú pre spotrebiteľa riziko ohrozenia zdravia.

Prijaté opatrenia v prípade nezhodných výrobkov:

Pri 2 druhoch, ktoré mali výrobcu so sídlom v EÚ, SOI oznámila príslušnému hospodárskemu subjektu s odvolaním na čl. 19 a 21 Nariadenia, že tieto nespĺňajú požiadavky Smernice EPaR č. 2006/42/ES a príslušných noriem.

V 1 prípade hospodársky subjekt zareagoval a zaslal k zisteným nedostatkom svoje vyjadrenie a opatrenia na ich odstránenie a v 1 prípade hospodársky subjekt neprijal žiadne opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov. V tomto prípade SOI vykoná potrebné opatrenia na zamedzenie predaja a distribúcie výrobku, ktorý nie je v súlade s platnými právnymi predpismi.

Ostatné 2 prípady, u ktorých bola zistená nezhoda s požiadavkami technických predpisov sú v štádiu šetrenia.

Záver

Cieľom tejto kontrolnej akcie bolo preveriť aktuálny stav dodržiavania technických požiadaviek v sortimentnej skupine bicyklov s dôrazom na ich bezpečnosť, pričom v prípade EPAC bicyklov aj správnosti a úplnosti označovania, kontroly ES vyhlásení o zhode a návodov na použitie.

Z celkového počtu 14 druhov odobraných bicyklov vyhovelo technickým požiadavkám len jeden druh bicykla. To znamená, že takmer 93% skúšaných vzoriek neboli v súlade s platnými právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na tieto výrobky. Skutočnosť, že 3 druhy z nich predstavovali pre spotrebiteľa závažné riziko ohrozenia zdravia a boli nebezpečnými výrobkami, len dokresľuje nepriaznivý postoj výrobcov v tomto sortimente k dodržiavaniu platnej legislatívy, menovite v časti ich vlastností. Z pohľadu účelu použitia bicyklov naprieč celému spektru spotrebiteľov ide o závažné negatívne zistenie, ktoré poukazuje na potrebu v pokračovaní overovania, či vlastnosti, ktoré deklarujú ich výrobcovia, naozaj zodpovedajú skutočnosti.

Kontroly dokumentov a označovania EPAC bicyklov ukázali, že takmer 80% z celkového počtu nedostatkov boli zistené pri kontrolách ES vyhlásení o zhode, ktoré nespĺňali náležitosti podľa prílohy II Smernica EPaR č. 2006/42/ES.

Pretože výsledky kontrolnej akcie preukázali neuspokojivú úroveň nielen v plnení technických požiadaviek, ale aj iných povinností vyplývajúcich z NV SR č. 436/2008 Z. z., v prípade EPAC bicyklov, SOI bude pokračovať v kontrolách týchto výrobkov aj v budúcnosti.

Prijaté opatrenia

1. Zo všetkých kontrol boli spísané inšpekčné záznamy.
2. Pri 39 druhoch v celkovej hodnote 66 402,30 € prijali kontrolované osoby dobrovoľné opatrenia na odstránenie nedostatkov, pričom sa tieto subjekty zaviazali, že do ich odstránenia nebudú výrobky ďalej predávať a distribuovať.
3. Pri 12 druhoch v celkovej hodnote 16 376,25 € boli kontrolovaným osobám uložené opatrenia na zákaz ich predaja a distribúcie v zmysle zákona č. 128/2002 Z. z..